

Úřad by neměl po lidech žádat informace, které už má, upozornil ombudsman a dohodl se s úřadem na změně praxe

23.2.2026 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Město zavedlo pro lidi nad 70 let osvobození od placení místního poplatku ze psů. Někteří lidé ale s překvapením zjistili, že je úřad neosvobodil, protože mu včas neohlásili svůj věk. Údaj o věku měl ale úřad k dispozici. Ombudsmanovi se nakonec podařilo přesvědčit úřad, aby od lidí zbytečně nežádal ohlašovat údaje, které už má.

Na ombudsmana se obrátila žena, která podle vyhlášky města splňovala věkovou podmínku pro osvobození od poplatku ze psů. Přesto jí úřad osvobození od poplatku nepřiznal. Tvrdil, že bez ohlášení věku jí od poplatku osvobodit nemůže. Podobně postupoval i u řady dalších lidí, kteří měli na osvobození nárok.

„Obecně platí, že lidé musí úřadu včas ohlásit potřebné údaje, aby je úřad mohl od poplatku osvobodit. Pokud to včas neudělají, nárok ztrácí. Současně ale platí, že by úřad neměl vyžadovat údaje, které má k dispozici z různých evidencí. Takový postup nedává smysl,“ vyhodnotil ombudsman Stanislav Křeček, který úřadu vytkl zbytečně formalistický přístup.

Úřad nakonec s ombudsmanem souhlasil a ohlašování věku kvůli osvobození od poplatku si přestal nárokovat. Navíc od poplatku neosvobodil pouze ženu, která se na ombudsmana obrátila, ale zašel ještě dál. *„Úřad přislíbil, že kontaktuje všechny poplatníky, kterým po přiznání nároku na osvobození od poplatku vznikl přeplatek. Pokud budou chtít, peníze jim vrátí. Takového přístupu si velmi vážím, v praxi nebývá obvyklý,“* ocenil ombudsman.

Případ, ve kterém město zatížilo své obyvatele zbytečným papírováním, není ojedinělý. V minulém roce se ombudsman věnoval spoustě podobným situacím. Připomeňte si některé z nich:

- Uzavřený most čekal na opravu. Zdržoval ji spis, který bloudil po úřadech tak dlouho, až se ztratil. Ombudsmanovi se v šetření podařilo zjistit, kam spis doputoval. Příslušný úřad upozornil, že má aktivně usilovat o získání spisu s ohledem na neutěšitelnou dopravní situaci v místě.
- Úřad práce pozastavil podporu samozivitelce jen proto, že lpěl na rozepisování nákladů do předepsaného formuláře. Ombudsman upozornil úřad práce, že jeho požadavek byl nadbytečný. Úřad s ombudsmanem však nesouhlasil. Za pravdu mu dalo až Ministerstvo práce a sociálních věcí.
- Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) si zjednodušovala práci tím, že nezkontrolovala skutečný obsah podání, která podatel označil jako námitky nebo odvolání. Stačilo jí k tomu, že podání přijala po uplynutí lhůty k odvolání. Často však šlo o písemnosti, kterými lidé jen žádali o vysvětlení, radu, nebo třeba o prodloužení lhůty k vrácení splátky důchodu.

Ombudsman dostal do vínku chránit lidi před nesprávným jednáním úřadů. Lidé se na něj od roku 2000 obracejí s tím, aby prověřil, zda je jednání úředníků v souladu se

zákonem. Kromě toho formuloval principy dobré správy - těmi se rozumí takový postup úřadu, kterému nelze vytknout svévoli, účelovost, vyhýbavost, neefektivnost, liknavost a jiné nežádoucí znaky.

https://www.ochrance.cz/aktualne/urad_by_nemel_po_lidech_zadat_informace_ktere_uz_ma_upozornit_ombudsman_a_dohodl_se_s_uradem_na_zmene_praxe